

Ο Όσιος Θεοφάνης ο Ομολογητής και η Χρονογραφία του

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο Όσιος Θεοφάνης ο Ομολογητής είναι χρονογράφος της πρώτης βυζαντινής περιόδου. Γεννήθηκε το 760 μ.χ. από ευσεβείς και φιλόθεους γονείς, τον Ισαάκ και την Θεοδότη. Σε ηλικία οκτώ ετών έμεινε ορφανός από πατέρα και η μητέρα του ανέλαβε το δύσκολο έργο της ανατροφής, της διαπαιδαγωγήσεως και της μορφώσεως του υιού της Θεοφάνους[1].

Ο Όσιος, κατά παράκληση της μητέρας του, νυμφεύθηκε σε νεαρή ηλικία την ευσεβή και πλούσια Μεγαλώ. Ο γάμος αυτός, που ήταν αντίθετος για τη μοναχική ζωή που επιθυμούσε ο Όσιος, διαλύθηκε. Η μεν σύζυγος αυτού έγινε μοναχή στη μονή της Πριγκίπου και μετονομάσθηκε Ειρήνη, ο δε Όσιος ίδρυσε τη μονή του Μεγάλου Αγρού στην Προποντίδα. Από αυτή τη μονή, προσκλήθηκε μαζί με άλλους διαπρεπείς μοναχούς στην Εβδόμη Οικουμενική Σύνοδο της Νικαίας, το έτος 787μ.χ.[2].

Μετά από την σύνοδο, επέστρεψε στο μοναστήρι και ασχολήθηκε με την αντιγραφή πατερικών και αρχαίων συγγραμμάτων διασώζοντας πολύτιμη πνευματική κληρονομία, αλλά ατυχώς η υγεία του προσβλήθηκε από οξεία λιθίαση. Σε αυτή την χαλεπή κατάσταση δεν παρέλειψε να μεταβεί στην Κωνσταντινούπολη όταν προσκλήθηκε από τον Λέοντα τον Αρμένιο (813-820 μ.χ.) ο οποίος προσπάθησε δια του πατριάρχη Ιωσήφ του εικονομάχου να ελκύσει αυτόν στην αίρεση της εικονομαχίας. Ο Όσιος φυσικά δεν ήταν δυνατό να αποδεχθεί μια τέτοια πρόταση και να προδώσει την Ορθόδοξη πίστη του. Έτσι τον έκλεισαν σε ένα σκοτεινό μέρος και στην συνέχεια τον εξόρισαν στη Σαμοθράκη, όπου μετά από είκοσι τρεις ημέρες κοιμήθηκε με ειρήνη το έτος 815μ.χ. Αργότερα οι μαθητές του μετακόμισαν τα ιερά λείψανά του το έτος 822 μ.χ. στη μονή του[3].

Μας άφησε μια υπέροχη χρονογραφία που φαίνεται να συνεχίζει το ημιτελές έργο ενός άλλου χρονογράφου, του Γεώργιου Σύγκελλου, καλύπτοντας την περίοδο από το 284μ.χ. (χρόνια Διοκλητιανού) ως 813μ.χ (χρόνια Μιχαήλ Α΄ Ραγκαβέ). Παρότι φαίνεται ο Σύγκελλος δεν παρότρυνε μόνο τον Θεοφάνη να καταγράψει τα μετά του 284μ.χ. γεγονότα αλλά και του παρέδωσε πλούσιο υλικό από το προσωπικό του αρχείο για αυτό το σκοπό[4].

Η χρονογραφία του Θεοφάνους δε χαρακτηρίζεται από γλωσσική ομοιομορφία. Ο χρονογράφος ακολουθεί κάπου το κοινό γλωσσικό ιδίωμα του λαού, αλλού τη λόγια γλώσσα των βυζαντινών. Αυτό ίσως να οφείλεται στις διαφορετικές γλωσσικές

τάσεις των πηγών του, τις οποίες συχνά παραθέτει χωρίς ιδιαίτερη επεξεργασία. Ιδιαίτερα λεπτομερής είναι ο τρόπος με τον οποίο ο Θεοφάνης εντάσσει τα ιστορούμενα γεγονότα στο χρόνο. Η σπουδαιότητα της χρονογραφίας είναι μεγάλη, όπως προκύπτει από τη διάδοση που είχε ως πηγή για μεταγενέστερους ιστορικούς και χρονογράφους (Γεώργιος Μοναχός, Σκυλίτζης-Κεδρηνός)[5] . Τιμάται στις 12 Μαρτίου και στέλνει και σήμερα τα μύρα της αγάπης του σε όλους τους ανθρώπους.

[Συνεχίζεται]

[1] Βλ. Ν.Β. Τωμαδάκη, *Θεοφάνης Ομολογητής*, Θ.Η.Ε., Τόμ.6^{ος} , Αθήνα, 1965, στ. 365-366

[2] Βλ. ό.π.

[3] Βλ. ό.π.

[4] Βλ. Θεοφάνους, *Χρονογραφία*, μτφρ. Ανανίας Κουστένης, Εκδ. Αρμός, σελ.10

[5] Βλ. Ν.Β. Τωμαδάκη, *ό.π.*